

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Nauczyciel. Czas. Przestrzeń. Szkoła (rola, funkcje, zadania dawniej i dziś)”

Zielona Góra, 5 kwietnia 2017 roku

5 kwietnia 2017 roku w gmachu Uniwersytetu Zielonogórskiego odbyła się konferencja naukowa pod hasłem: „Nauczyciel. Czas. Przestrzeń. Szkoła (rola, funkcje, zadania dawniej i dziś)”. Jak sugerował podtytuł, powodem jej realizacji była wymiana doświadczeń oraz propagowanie dobrych teoretycznych i praktycznych rozwiązań, powstałych zarówno w przeszłości, jak również obecnie. Umożliwiają one urzeczywistnianie wielu nauczycielskich ról, funkcji i zadań wykonywanych we współczesnym zmiennym czasie.

Pomysłodawczyniami i organizatorami były: dr hab. Małgorzata Kabat (WSE UAM) i prof. UZ dr hab. Ewa Kobyłecka (UZ) wraz z pracownikami, doktorantami oraz partnerami ze Szkoły Podstawowej nr 18 i Gimnazjum nr 1 w Zielonej Górze.

Patronat objęli: Pani Dziekan WSE UAM prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybał-Michalska i Pan Dziekan Wydziału Pedagogiki, Psychologii i Socjologii prof. UZ dr hab. Marek Furmanek.

Konferencję otworzyła prof. UZ dr hab. Ewa Kobyłecka, witając władze uczelni, współorganizatorów, zaproszonych gości, prelegentów, przedstawicieli dyrekcji szkół partnerskich oraz wszystkich przybyłych gości i studentów. Następnie kilka ciepłych słów powiedziała Pani Prodziekan Wydziału Pedagogiki, Psychologii i Socjologii dr Elżbieta Kołodziejska.

Dyskurs naukowy dotyczący funkcjonowania nauczycieli w zawodzie przyczynił się do podzielenia się doświadczeniami między teoretykami i praktykami na temat ról, zadań i funkcji nauczycieli we współczesnej szkole. Konferencja sprzyjała integracji reprezentantów środowiska akademickiego z wychowawcami dzieci i młodzieży pracującymi w placówkach oświatowych oraz podniesieniu kwalifikacji zawodowych nauczycieli. Partnerami były Szkoła Podstawowa nr 18 i Gimnazjum nr 1 w Zielonej Górze.

Wystąpienia uczestników spotkania dotyczyły funkcjonowania szkoły oraz pracujących w niej nauczycieli na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat. System oświaty w naszym kraju ulegał w tym czasie znacznym przemianom. Podczas konferencji zabrali głos prelegenci z następujących ośrodków naukowych: Uniwersytetu w Poznaniu, Uniwersytetu w Kielcach, Uniwersytetu Szczecińskiego, Uniwersytetu Zielonogórskiego, Collegium Da Vinci w Poznaniu, Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie, Akademii w Gorzowie Wielkopolskim, Akademii Biznesu i Dyplomacji we Wrocławiu oraz nauczyciele, a także doktoranci Wydziału Pedagogiki, Psychologii i Socjologii oraz Wydziału Humanistycznego.

Ogromne zainteresowanie wielu osób, nie tylko z dużych placówek akademickich, ale także mniejszych oraz prywatnych i niepublicznych, świadczy o potrzebie nawiązania ściślejszej współpracy i wymiany informacji między nauczycielami pracującymi na wyższych uczelniach a nauczycielami praktykami zatrudnionymi w wielu instytucjach oświatowego systemu. Każdy pedagog może w ten sposób skorzystać z możliwości doskonalenia swoich umiejętności i posiadanych predyspozycji. Stąd, ogółem w konferencji wzięło udział 26 prelegentów reprezentujących 8 ośrodków naukowych, do których dołączyli przedstawiciele wywodzący się z ośrodków pozauczelnianych, to jest trzech szkół podstawowych, Gimnazjum i Przedszkola, w łącznej liczbie 90 osób.

Obrady przebiegały w dwóch sesjach plenarnych, realizowanych pod wspólnym tytułem: *Nauczycielski czas i przestrzeń realizacji roli, funkcji i zadań dawniej i dziś*.

Pierwszą sesję plenarną poprowadziły: prof. UZ dr hab. Lidia Kataryńczuk-Mania i prof. UZ dr hab. Ewa Kobyłecka. Pierwsza grupa referatów dotyczyła kształcenia i dokształcania nauczycieli oraz wykonywania przez nich różnorodnych zadań zawodowych (Małgorzata Kabat, „Czas nauczyciela w szkolnej przestrzeni”; Jolanta Szempruch, „Dylematy startu zawodowego nauczyciela”; Elżbieta Perzycka, „Przestrzenie gentryfikacji profesjonalizmu nauczyciela w społeczeństwie sieciowym”; Beata Zamorska, „Społeczna sytuacja rozwoju profesjonalnego nauczyciela”; Lidia Kataryńczuk-Mania, „Funkcjonowanie nauczyciela w rzeczywistości szkolnej a potrzeba relaksu”; Ewa Kobyłecka, „Wspieranie kompetencji aksjologicznych uczniów jako ważne zadanie nauczycieli współczesnej szkoły”; Agnieszka Piejka, „Kompetencje praktyczno-moralne nauczyciela a kształtowanie kultury pokoju”; Dorota Miłoszewska, „Zadania nauczycieli historii i wiedzy o społeczeństwie w okresie przemian globalnych – kontekst nowej reformy edukacji”; Mariusz Walak, „Cyfrowy nauczyciel – nowe technologie i trendy w edukacji”).

Kolejną sesję plenarną prowadziły: dr hab. Małgorzata Kabat i prof. UZ dr hab. Ewa Kobyłecka. Wystąpienia prelegentów ukazały obszary funkcjonowania szkoły i współpracujących w niej podmiotów edukacji (Krzysztof Wawrzyniak, „Szkoła (nie)równości – otwartość na potrzeby podmiotów szkolnej społeczności”; Katarzyna Jadach, „Prawne uwarunkowania realizacji opiekuńczej funkcji szkoły”; Ewa Kowalska, „Obrazy szkoły w debacie o sześciolatkach”; Regina Korzeniowska, „Wykorzystanie tutoring w procesie wspomagania roz-

woju umiejętności życiowych u uczniów z niepełnosprawnością intelektualną”; Justyna Strykowska, „Emocjonalne motyle. Wspomaganie rozwoju emocjonalno-społecznego dzieci i młodzieży podczas zajęć wychowawczo-profilaktycznych”; Joanna Smyła, „Rola nauczyciela w kreowaniu przyszłości uczniów”; Jolanta Gebreselassie, „Rodzina dziecka z niepełnosprawnością intelektualną a edukacja”; Bogumiła Walak, „Warunki społeczno-bytowe nauczycieli szkół podstawowych w latach 1961-1989 na Ziemi Gorzowskiej”; Halina Szelaąg, „Nauczyciel wychowania do życia w rodzinie w liceum ogólnokształcącym – jego rola i cechy pożądane przez uczniów”; Teresa Listwan, „Rola współpracy z rodzicami we współczesnej szkole, jej szanse i zagrożenia”.

Na zakończenie nauczyciele pracujący w szkołach podstawowych i gimnazjach w Zielonej Górze, Nowym Miasteczku, Gorzowie Wielkopolskim oraz grupa doktorantów przedstawili swoje doświadczenia praktyczne (Dorota Brylla, „Trawa nie rośnie szybciej, gdy się ją ciągnie za źdźbło, czyli jak pomóc dziecku w nauce”; Elżbieta Gazdecka, „O możliwościach zastosowania gier planszowych przez nauczycieli różnych specjalności w procesie dydaktycznym”; Apolonia Obuchowicz, „Plastyczna działalność pozalekcyjna uczniów szkoły podstawowej nr 18 w Zielonej Górze”; Emilia Kuligowska, „Specyfika pracy artystyczno-dydaktycznej na przykładzie Szkoły Muzycznej Musichome w Zielonej Górze”; Anita Jatczak, „Wspieranie rozwoju dziecka poprzez jego kontakt ze sztuką (muzyką)”; Irena Sikora-Leśna, „Inscenizacja, teatrzyk dziecięcy, drama a zabawa w teatr jako formy edukacji dzieci przez twórczość”; Tymoteusz Ławecki, „Zastosowanie tabletek w procesie edukacji na poziomie elementarnym”).

Ostatni referat z danej sesji stał się sygnałem rozpoczęcia dyskusji, która przeniosła się na przerwę kawową, jak i obiad. Wymiana poglądów stanowi niezwykle istotną część konferencji. Ujawniają się różne punkty widzenia, opinie i stanowiska zarówno wśród teoretyków, jak i praktyków, nie wyłączając także kandydatów na nauczyciela.

Referenci treści wykładów, komunikatów z badań, rozwiązań metodycznych i praktycznych przedstawiali w sposób ogólny wiele dróg osiągnięcia aktywności i sprawności nauczyciela w danych interwałach czasowych w swoich szkolnych przestrzeniach, jak i wybranej profesji. Omawiano również szczegółowe rozwiązania, obejmujące pełnione role, realizowane zadania i funkcje przez nauczających, łączące się ze wspomaganiami rozwoju podopiecznych, współpracą z rodzicami, otoczeniem, warunkami wywiązywania się z obowiązków zawodowych, stosowaniem najnowszej techniki, multimediiów i tabletek w procesie nauczania i uczenia się, gier dydaktycznych, wykofrzystywaniem działalności artystyczno-dydaktycznej, sztuki, teatru czy dramy, nie zapominając przy tym o profilaktyce, jak i raczkującej edukacji włączającej, propagowanej wśród pracowników oświaty przez prof. S. Dylaka.

Podjęte przez uczestników konferencji głosy wpisują się w zróżnicowany charakter wywiązywania się z nauczycielskich powinności i zawodu, której każdy indywidualnie poświęca czas, inwestując najpierw w nabywanie predyspozycji i kompetencji oferowanych przez system kształcenia. Zachodzące w nim przeobrażenia wynikają z postępu cywilizacyjnego, zmian zewnętrznych warunków

oddziałujących na nauczyciela i odczuwany w większym lub mniejszym stopniu potrzebę poszukiwania, przyswajania nowej wiedzy, by nadążyć za obecnymi wymaganiami. Dlatego, wspólnie zorganizowana konferencja naukowa wraz ze środowiskiem praktyków nie tylko przybliżyła sylwetkę osoby uprawiającej jeden z najstarszych zawodów, ale też ukazała jego rozmaite wymiary. Ważną częścią tego zawodu staje się rozwijanie wzajemnej współpracy nauczyciela z dalszym i bliższym otoczeniem, przyczyniając się do zapobiegania szkolnej niemocy osób w niej pracujących i uczących się, jak też samej instytucji, aby mnożyć przestrzeń personalnego i społecznego doskonalenia jednostki oraz dalszego wznoszenia się na wyższy poziom uzyskania wcześniej zdobytych pedagogicznych kwalifikacji.

Wszystkie rozważania i analizy, za zgodą autorów, znajdują się w przygotowanej zbiorowej publikacji pod redakcją inicjatorek konferencji.

Konferencja stała się tym niesamowitym punktem w czasie, kiedy nauczyciel zyskał chwilę na przeżycie czegoś odmiennego, odbiegającego od codzienności i szkolnego rytmu dnia. Zainspirowało to organizatorów do kontynuowania i zacieśniania współpracy między uczelniami a placówkami oświatowymi, łącząc w ten sposób środowiska teoretyków z praktykami. Ponadto, dyskutanci wyrazili chęć uczestnictwa w kolejnym spotkaniu za rok.

Małgorzata Kabat, Ewa Kobyłecka